

EDINOST

"EDINOST"
Ishaja po trikrat na teden v bestih iz-
dajih ob torekah, četrtekah
in sobotah. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
uri večer. — Obojno izdanje stane:
za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50
za tri mesece . . . 3.— . . . 4.50
za pol leta . . . 6.— . . . 9.—
za vse leto . . . 12.— . . . 18.—
Naročnine je plačevati naprej za naraščajočo
brez priložene naročnine se sprava ne
ozira.

Posamične številke se dobivajo v pro-
dajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč.,
izven Trsta po 4 nč.

Oglas se računa po tarifu v petitu; za
naslove z debelimi črkami se plačuje
prostor, kolikor obsega navadnih vrst.
Poslana, osmrtnice in javne zahvale,
mači oglasi itd. se računajo po pogodi o

Vsi dopisi naj se pošiljajo uradništvu
ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora
biti frankovano, ker nefrankovana se
sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamneje in oglase spre-
jema uradništvo ulica Melina pi-
salo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglase
je plačevati loco Trst. Odpri reklam-
cije se proste poštnina.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

"Edinost je moč".

Naša "trma".

II.

Taka je naša "trma". To svojo "trmo" pa
smo — po menenju novomeškega dopisnika "Slov.
Naroda" — najeklatantneje pokazali na shodu za-
upnih mož leta 1894, ko smo v svoji "trmi" pro-
usročili "burno debato".

Že v prvem članku smo rekli, da smo še
danes — in danes bolj nego dosedaj — penosni
na svoje tedanje vedenje in povdarjamo odkrito,
da bi se tudi danes vedli istotako, ako bi se skli-
cal jednak shod in ob enakih okoliščinah.

Čuden mož, ta novomeški dopisnik "Slov.
Naroda". Priznava sam, da imamo Tržačani "pre-
lepih idejale", a zamerja nam, da smo ob slo-
vesni priliki zastavili slovesno besede za svoje —
prelepe idejale! Mar imajo ljudje svoje idejale in
svoje prepričanje le v ta namen, "da jih hranijo
doma, skrbno zaprte v kaki škafliji? Dvojno
vzbujajo, vspodbujajo in oduševljajo sleherni narod. V
prvo mora imeti svojih idejale, imeti mora viših
ciljev! A to ne zadošča! Imeti mora tudi vero v
izvedljivost teh idejale. Ako nimamo te vere, ako
se fatalistično udejamo malodušnosti, meneči, da
je našim idejalom že usojeno tako, da ostanemo za
vedno le — idejali in da se ne uresničijo nikdar,
potem je tako, kakor da nimamo idejale; ptica
smo brez peroti. Ta vera v svoje lastne idejale,
v svojo boljšo bodočnost jači narode, jih pod-
žiga na vztrajno delo, jih krepi moralno in jih
usposablja za borbe, v katerih bi morali obnemoči
sicer.

Mi Tržačani in Istrani imamo torej — po
izrecnem pripoznanju gosp. dopisnika — "lepih
idejale"; imamo pa poleg tega tudi tiste nesrečno
trmo, da verujemo v svoje idejale in v njih iz-
vedljivost. Prve se hvali na nas, drugo se nam
zamerja. In vendar je prvo brez vrednosti brez
družega. Vera torej, globoko uverjenje, da je tudi
izvedljivo to, po čemer mora stremeti narod slo-
venski kakor člen velike družine avstrijsko-slo-
venske — to nas je gnalo na shod zaupnih mož,
meneče, da je taka prilika, ko je zbran evet na-
roda v resno delo, najprimernejša, da razodenemo

rojakom svojim svoje idejale, a da povemo tudi
svoje menenje glede poti in sredstev, po katerih,
oziroma s katerimi bi se mogli bliziti uresničenju
svojih idejale.

Zasnovateljem shoda — upoštevajočim menda
hipno položenje političsko — je bilo nekako na-
vakriž naše nastopanje. Ali kako prihajamo mi do
tega, da nas obsipljejo s "trmo kraških buč", ker
je eden del udeležencev na shodu nekoliko —
recimo tako — preglasno reagoval proti nam? Vse
one, ki so bili na shodu, a se niso vznemir-
jali valed naše "trme", ampak so raje mirno in
trezno poslušali argumente — vse one kličemo
lahko še danes na pričo: da je bila razprava z
naše strani st.ogo stvarna in da ni bilo na njej
ni sledu kake animoznosti ni do strank ni do oseb.
Ako pa je bila vendar-le "burna", mi si peremo
roke, krivda temu ni bila na naši strani. Ako pa
je zavzemanje za lastne idejale "trma", ako je
lojalno izjavljanje, da Slovenci ne hodimo pravo
pot, tudi trma: potem smo res trmast mi Trža-
čani. Ali ne treba se nam menda sramovati take
— trme.

Dovolj bi bilo odgovora na očitanje "trme".
Ali, ko smo že pri tem, bodi nam dovoljeno, da
spregovorimo odkrito besedo še o neki drugi stvari,
ki nam je že dolgo na srcu.

Morda bode bolelo koga, ali potrebno je,
zares potrebno, da postanejo enkrat pojmi bistri tudi
v nas, kje je meja med strankarsko in narodno
koristjo! V tem pogledu se greši močno v nas.
Te je najžalostnejša stran najnoveje zgodovine slo-
venske, da je v tej dobi postala stranka — vse! I
mi vemo, da brez narodne organizacije ni na-
rodne borbe, in vemo, da se v strankah zrcali
narodna organizacija. Ali stranka se ne sme nikdar
povzdigniti nad svoj pomen in namen, kajti stranka
ni namen za-se, ampak je le sredstvo v dosego
namena.

To smo hoteli povdariti, ker se nam vidi
važno oziroma na ponavljajoča se očitanja, ki zvene
često iz predalov "Slov. Naroda" in sosebno še
iz dopisov novomeškega dopisnika temu listu: da
je "Edinost" postala klerikalna, da dela z "Di-
hurjem" pod jednim širokim klobukom, da zavrtno
napada narodno stranko itd.

nika in opazil na njem to izpremembo. Uporabivši
duševno razpoloženje Andrejevo je planil nanj, ka-
kor plane tiger na svojo žrtev in Andrej je bil
skoro brez moči: kakor dete se je pustil priviti
k tlom, a pred njegovimi očmi se je naredila tema
in niti ni čul več sramotilnega hrupa, ki je donel se-
daj iz tisoč grl na njegovo ime, onesvestel je. Ko
pa se je probudil zopet iz nezvesti, zašel za a-
reno, držal mu je sluga na srebrnem krožniku pod
obličjem dvoje listkov. Na jednom je bilo v krat-
kih potezah izražen odpust iz službe, a na drugem
listu je stalo se svinčnikom:

"Gospod! Dasi sem Vas ljubila iz vse duše
in dasi sem nesrečna za vse dni svojega živ-
ljenja, o! nesrečnejša, nego si morda zamorete
misliti v tem trenutku, vendar Vam moram od-
reči svojo ljubezen za veke. Izvedela sem vse.
Vi, gospod, ste se prodali in kakor v vrhunec
svoje sramote tudi nizko propali. Nevredni ste
mene! Zaničenjem Vas radi tega, ne: pomilujem
Vas!
Nekdaj vsa Vaša
Leonora D.

Andrej je vzdihnil globoko ob tem spominu
ter potegnul z roko preko čela, da bi izbrisal na-

Ako okelnost, da nismo zadovoljni z vsem
kar je ukrenila in storila narodna stranka na
Kranjskem zadnja leta, res pomenja izneverjenje
in nedoslednost in izdajstvo, dobro: potem smo se
res izneverili narodni stranki. Storili smo tako,
ker nismo hoteli žrtvovati svojega spoznanja ti-
stemu molohu, pred katerim leže Slovenci na tre-
buhu na nesrečo narodne stvari, in kateremu pra-
vijo — stranka!

Stranka se mora vzdržati, stranka je vse!
Za stranko treba žrtvovati — če ni drugače —
tudi načela, programe in idejale. Stranka razteza
svoje perje, kakor oholi pav tisto svoje kolo —
cilji in idejali pa leže v temi, pozabljeni in za-
nemarjeni.

Toda ne bi hoteli, da bi se iz te izjave naše
delali le za narodno stranko neugodni zaključki,
marveč velja naša resna beseda vsem strankam in
Slovincem sploh.

Gospoda! Tu imate resnično trmo, trmo stran-
karstva! Trma, ki nikdar ne vidi ničesar dobrega
na onem, ki je v drugi stranki! Taki strankarski
trmi se nismo hoteli pokoriti mi ni na shodu za-
upnih mož, niti se jej nečemo pokoriti danes!
Taki trmi se nečemo pokoriti, naj se že ista po-
javlja na "Narodovi", ali pa na "Slovenčevi", ali
pa na — "Dihurjevi" strani, marveč smo uverjeni,
da stranka, kakor sredstvo za dosežanje na-
rodnih namenov — kar velja še posebno za polo-
žaj nas Slovencev — mora biti popustljiva, ako
tako zahteva narodni interes, da mora biti vsikdar
pripravljena za kompromise z drugimi domačimi
strankami, ako je nade, da se s tem povzpeši isti
namen, kateremu služi stranka. Le na jedno stran
ne sme biti stranka popustljiva nikdar: ko gre
proti vnanjemu sovražniku!

Da, mi zahtevamo še več od stranke. Lepih
izgledov imamo na velikih patrijotih, katerih za-
sluge za narod so neizmerne, ki so vse svoje
življenje posvetili blaginji naroda, ki pa so vendar
žrtvovali sebe in svojo popularnost, ako so nastale
razmere, ki so zahtevale od njih tako žrtev za
domovinsko stvar. Taka domovinska ljubav naj bi
prošinjala tudi naše stranke. Dokler so uverjene,
da vspesno služijo domovinski stvari, imajo tudi

dobre misli. Tudi na Režiko ni hotel misliti, mar-
več hitel je sedaj, da se napravi v svoj kostum.

Vse je vrelo ljudstva popoldne na travniku
za Rohnetovo hišo. Kajti po bliskovito se je razne-
sel glas, da je Balohov zopet doma, ter da se
boče znjnim boriti Rohnetov Šimen. Tudi Skalovci
so prišli, izvedši o tem izrednem dogodku, doli v
Nekdanje. A prišla je tudi Rozika s svojimi pri-
jateljicami in uprav v prvo vrsto je stopila, da se
uveri na svoje oči, da li zauga Šimen svojega na-
sprotnika in da-li bode morala postati njegova,
česar se pa ni prav nič branila v svojem srcu.

In tako je prišel zaželjeni trenutek. Ljudstvo
je bilo zbrano in nestrpno je čakalo na travniku.
In tudi Šimen je bil že na svojem mestu. Le Ba-
lohe še ni bilo.

"Ne boče ga!" so jeli mrmrati nekateri.

"Boji se, ali pa ga je sram!" so dostavljali
drugi. Tedaj pa je hipoma zagrmelo med ljudmi
in tolpa otrok se je posula na pozorišče, klicaje in
preobračaje kozolce.

"Je že tu, je že tu! Balohov je tu! Glejte
ga, glejte ga! Urá, Andrej, urá! (Zvršetak pr.)

PODLISTEK.

Atlet.

Spisal Ivan Fajdiga.

Zvon je naznanil nastop borilcev. Vse je ob-
molknilo po areni, niti jednega glasu ni bilo čuti,
pač, srca se je čulo utripati in on je čul utripati
njeno. Jedenkrat se je ozrl k njej, njiju oči so se
vjele, neopisna sreča se je ulila iz njenega pogleda
v njegovo srce in pogumen kakor lev se je vrgel
na svojega nasprotnika. Huda borba se je vnela,
močne kosti obeh borilcev so pokale in kratki
vzdihli so se izvijali iz njunih prsi le za jeden hip
in "kralj atletov" bi bil ležal na tleh arene. Burno
ploskanje in priznanje in vsklikanje Andrejevega
imena je zvenelo po prostoru.

Borilca sta odpočila za jeden hip. Tedaj pa
se je oglasil v srcu Andrejevem glas vesti, ki mu
je očital: "Nisi storil prav, Andrej, prodal si se,
a prodal, da zaigraš morda ob jednom svoje srečo.
Ni bilo lepo to, Aadrej, ni bilo lepo!" In zopet
se je ozrl k njej, sedaj je povsila svoje oči, kakor
da je čitala v njegovem licu, kar mu je očital glas
vesti. "Kralj atletov" je motril svojega nasprot-

pravni naslov za svoj obstanek; ko pa dogodki ne podajajo več takega uverjenja — in do tega prihaja sleherna stranka prej ali slej že po naravnem zakonu — potem naj naredi prostora drugim tvorbam.

Zavedajoči se torej, da stranka je le sredstvo in ne namen sam za-se, nočemo in ne smemo — kakor smo že rekli gori — žrtvovati svojega prepričanja in svojega spoznanja molohu strankarstva. Kedar in kjer stranka služi domovinski stvari, sme računati na našo podporo — v kolikor je sploh možno govoriti o podpori od strani naše malenkosti —, v drugačnih slučajih pa hočemo govoriti kakor nam narekuje čut rodoljubja.

To smo hoteli povedati zlasti onim, ki za vsakim našim korakom slutijo zavratno, neiskreno in nelojalno paktiranje z Bog ve kom! Naša trma sestoji jedino v tem, da se nismo hoteli pokoriti trmi strank. Ako meni kdo, da mora metati kamenje na nas radi take „trme“, je to sicer neprijetno za nas, ali spremeniti ne more naših nazorov, kakor smo jih zagovarjali možkim ponosom na shodu zaupnih mož v Ljubljani leta 1894.

Izvajajte posledice!

II.

Minole nedeljo je imelo v Ljubljani svoj shod katoliško politično društvo. Na shodu sta poročala poslanca dr. J. Šusteršič in dr. Ignacij Žitnik. Oba sta razpravljala o veleakutualnih stvareh. Prvi o političnem položaju, drugi o točki: Slovenci in bodočnost.

Za danes čitamo v „Slovenca“ le posnetek Šusteršičevega govora. Ali že ta posnetek se nam zdi toliko važen, da smatramo za potrebno, da ga navedemo tu, predno pridodamo nekoliko svojih izvajanj.

O vladi Gautschevi se je postavil dr. Šusteršič na isto stališče, na katero smo se postavili mi: sodili jo bomo po njenih delih. In potem je govoril dalje:

„Sploh pa treba Slovincem čujočim stati na straži. Sedanji trenutki so velepomembni za razvoj Avstrije in njenih narodov. Borba, ki se je pričela mej liberalnimi Nemci in Slovani, je velevažna in bo njen završetak usodenju odločevalen za državo. Vnel se je namreč na vsej črti boj Slovanstva proti neopravičeni nadvladi Nemcev v avstrijski državi. Zato je opazati pri vseh slovanskih narodih v Avstriji, da se resno pripravljajo za to borbo in sicer s tem, da opuščajo mej seboj bratovske prepire ter se družijo v krepko, združeno vojno, složno v borbi proti zagrizenim, krivičnim nasprotnikom.

Tudi zastopniki Slovencev v državnem zboru so spoznali, da je v teh kritičnih razmerah nujna, najsvetejša domoljubna dolžnost, opustiti vse neplodne mejsebojne prepire ter združiti se v skupen klub, v katerem je celotno zastopan slovenski narod. Le tem potom je mogoče zastopnikom slovenskega naroda na Dunaju ugledno in uspešno zastopati svoj narod in njegove vsestranske koristi.

Ta zveza slovenskih državnih poslancev brez razlike strank pa ne more biti trajna, ako se doma nadaljuje brezoziren bratomoren boj mej strankama, kajti poslanci obeh strank ne morejo dalje časa ostati ravnodušni nasproti domačim borbam.

Govornik pravi, da je njegovo nepremakljivo prepričanje, da se treba tudi Slovincem na Kranjskem, zlasti v deželnem zboru, združiti, ako hote v sedanjem, za Slovanstvo sploh in posebe za Slovence usodnem trenutku izvršiti svojo dolžnost nasproti samim sebi. Kar je bilo, to moramo pozabiti!

Prevažno je vprašanje o prihodnosti vseh Slovencev, da bi tega ne mogli storiti. Ako pomislimo le za trenutek na neznosne razmere naših slovanskih bratov izven Kranjske, in na škodo, katero vsled preprirov trpé tudi Slovenci na Kranjskem v vsakem oziru, tedaj nam ne bo pretežko v tem prevažnem trenutku, osebno žrtvovati se in vse poskusiti v korist skupnega naroda, da se doseže tudi v kranjskem deželnem zboru sloga mej slovenskima strankama. Ker pa katoliško narodna stranka zastopa v deželnem zboru večino slovenskih volilcev, ima

ona posebno odgovornost za prihodnost in zato je njena dolžnost, da prične poskuse za spravo razdvojenih bratov. Dr. Šusteršič je završil svoj velepomembni govor z zatrdilom, da je sedaj za Slovence kakor za Slované v Avstriji sploh napočila nova doba, ako bodo znali izrabiti ugodni trenutek s tem, da se združijo v resno, skupno delo. Ako sedaj ne porabijo tega momenta, je njih usoda zapečatená za daljšo prihodnost in ura za tako akcijo, zamujena sedaj, se ne povrne več nobena. Govornik je sklenil z željo, da veliki, usodni dogodki najdejo Slovence kakor narod zrelih mož, ki v teh kritičnih dneh umeva svojo važno nalogo, kakor del slovanstva v avstrijski državi ter se z mejsebojno slogo pripravi na odločilno bitko bližnje prihodnosti.“

„Slovenec“ opaža, da je ta govor vzbudil senzacijo med poslušalci. Mi pa postavljamo, da vzbudi senzacijo po vsem Slovenskem. Takih besed že dolgo nismo čuli s Kranjskega sem. To je blagovestje bratoljubja. Sedaj treba le še dejanj in mi vsaj se svoje strani radi ugodimo poziva dr. Šusteršiča: radi pozabimo, kar je bilo. Jednakim rodoljubnim zadoščenjem beležimo tu tudi pripomnjo uredništva „Slovenčevega“:

„Mi objavimo ta velepomembni govor poslanca dr. Šusteršiča v celoti po stenografičnem zapisniku. Za danes le omenimo, da se vkljub raznim važnim pomislekom moramo z ozirom na izredno važen in usoden položaj v državi ukloniti argumentom dr. Šusteršiča ter vse poskusiti, da se srečno dovrši ta velika akcija!“

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 21. decembra 1897.

Italijani in sprememba na namestništvu tržaškem. Na jedni strani tožijo, na drugi se tolažijo. Tožijo svoje poslance in tolažijo se z baronom Gautschem. Svoje zastopnike tožijo, da ne morejo ničesar doseči vzlic veliki pomembnosti italijanskega življa v kulturnem pogledu, dočim „par Slovencev“ doseže, kar hoče. Ne treba praviti, da ni ravno važno za nas, da bi hoteli zagovarjati g. Mauronerja in družbo, ali v tem slučaju moramo že reči, da se neopravičeni ti napadi na italijanske poslance. Tudi od g. Mauronerja in družbe naj njihovi rojaki ne zahtevajo čudežev, naj ne zahtevajo, da bi ne bilo v Avstriji tega, kar — je. Narodnostnih odnošajev v Avstriji ne more premeniti nikdo. Ljudje po uredništvih laških so pač preveliki ignorantje, da bi mogli vedeti, da se tistih „par Slovencev“ opirajo na milijone so-krvnih plemen in da od tod izvira njih moč. Take zaslonbe nimajo italijanski poslanci in so odvisni le od milosti Nemcev in — vlad.

Kar pa se dostaje tolažbe Italijanov z Gautschem, češ, da isti ni privolil v nikake „koncesije“ Slovincem, marveč je moral umiroviti Rinaldinija, ker se je bil v to obvezal grof Badeni, moramo že reči, da je naravnost smešno, ako ima kdo tako za norca — samega sebe. Ako je vlada kontrahirala dolgove v imenu države, ali se je spustila v denarne obveze, tedaj so dolžne seveda tudi nje naslednice, da spolnjujejo prevzete obveze. Ali v takih slučajih, ki se tičejo sprememb mej uradniki, v stvareh torej, ki so odvisne le od sistema, ni bil običaj do sedaj, da bi nastopajoča vlada morala vršiti voljo svoje — prednice! Naše menenje je torej, da je bil tudi baron Gautsch uverjen o potrebi spremembe na namestništvu tržaškem, sicer bi bil jednostavno storil tako, da ne bi bil umirovil viteza Rinaldinija. Pa saj to vedo dobro tudi Italijani sami — ali pomagajo si sofizmi, kjer jim gredo dejstva navskriž.

Slednjič bi bilo še dodati — da bode poročilo popolneje — kar piše poreska „L'Istria“ o umirovljenju Rinaldinija. Pripoveduje namreč, da ga je hotel Badeni kar odsloviti, no ni mogel storiti tega, kar so bili prišli vmes dogodki, ki so strmoglavili Badenija. Baron Gautsch pa da je bil nekoliko obzirnejši z Rinaldinijem in da je uredil tako, da je poslednji sam zaprosil za umirovljenje. Ni nemogoče, da je bilo tako. A če je tudi, stvarno je ta večja obzirnost brez pomena in ne more omajati menenja našega, da je bil tudi baron Gautsch prepričan o potrebi, da Rinaldini dobi — naslednika.

Položaj na Češkem. Iz Prage poročajo, da se pripisuje velika važnost sklepu zaupnih mož čeških, da za selaj češki poslanci nimajo vstopiti v nikaka nova pogajanja z Nemci. Ta sklep da utegne postati odločilne važnosti za razvoj stvari v bodočnosti. Deželni maršal češki, knez Lobkovic, je došel na Dunaj in je bil vsprejet od cesarja. Menilo se je, da je ta mož določen, da uvede nova pogajanja med Čehi in Nemci, kar pa ni prav verjetno z ozirom na gorenji sklep shoda zaupnih mož čeških. Verjetneje je, da je prišel na Dunaj radi sklicanja deželnega zbora češkega. Ker se menda nemški poslanci branijo priti v Prago, češ, da se boje za svojo varnost, zagotovil je baje knez Lobkovic v imenu čeških poslancev, da oni jamčijo za varnost nemških poslancev. Sedaj da hoče vlada poskusiti v dež. zboru, da-li bi se vendar ne našla kaka pot do sporazumljenja. Nada v to je seveda neznatna ob sedanjih dispozicijah.

Občinske volitve na Reki. Na včerajšnjih volitvah na Reki je zmagała popolnoma takozvana avtonomna stranka, kar znači popoln poraz ogerske vlade. Nam je pač vsejedno, kdo je zmagał, saj so nam vsi jednako sovražni. Današnji tržaški listi hoté uverjati, da so bili z ogersko vlado vred poraženi tudi Hrvatje. Ta trditve znači nezmislil že sama na sebi. Ali da ne bode dvombe, povedati treba, da je voditelj Hrvatov, g. E. Bartić, izdal manifest, v katerem priporoča Hrvatom, da naj se ne udeležé volitev, kajti, tako pravi manifest, Hrvati nimajo ničesar pričakovati ni od liberalcev ni od avtonomistov, kajti obojni so fašisti v slepi svoji mrznji do Hrvatov.

Na skrajnem Vztoku, to je v kraljestvu solca, v Kitaju, se pripravljajo stvari, ki vzbujajo občno pozornost evropske politike. Rusija je zasela ravnokar znamenito pristanišče Port Artur, a nemško brodovje že pljuje proti Vztoku, da zasede pristanišče Kio Čau. Pretveza Nemčiji, da se je jela pripravljati, da položi svoje nogo na kitajsko tla, je bilo dejstvo, da so v Kitaju jeli proganjati in moriti nemške misijonarje; resnični vzrok pa je gotovo ta, da hoče Nemčija zasnovati v Aziji svojo kolonialno politiko in preskrbljati novih tržišč svoji bogati industriji in svoji trgovini. Vsakako je presenetilo marsikoga, da je Evropa, se-sebno pa da sti Rusija in Francija tako hladnokrvno vsprejeli vest o tem važnem koraku Nemčije. Jedni menijo, da Rusija je mirna le zato, ker čuti svoje interese na skrajnem Vztoku dovolj zavarovane po zasedenju Port Artura; drugi menijo celo, da postopati Rusija in Nemčija v tem slučaju paralelno in sporazumno, ker hočeta sadati udarec — angleški trgovini. — Toda utegnejo priti časi — zlasti ko bode skrajni Vztok zvezan z Evropo po kratkem potu železnice — da se bode morala vsa Evropa zložno boriti proti konkurenciji od Vztoka, kakor mora misliti že danes na resno obrambo pred konkurenco severoameriško.

General Weyler se pere. General Weyler, ki je bil do nedavno temu španjski guverner na Kubi, kjer je napravil grozen fiasco, hoté le z mečem in krutostjo udušiti grozno ustajo na tem ameriškem otoku, skuša sedaj, povrnivši se v domovino, da bi opravičil svoje postopanje. „National“ poroča, da je bil general Weyler te dni v avdi-jenci pred kraljico ter da se je mutil ondi celo poldrugo uro. Zagovarjal je svoj način vojevanja, a prigovarjal uvedenju avtonomije na Kubi. Tudi se je pritoževal britko radi žaljenja po poslanici Mac Kinty-a, predsednika združenih držav severne Amerike. Nadalje poroča list, da se je general pritoževal radi vedenja vlade ob njegovem prihodu v Corano, Barcelono in na Bulérih, zlasti pa o vedenju vojnega ministra glede plače vojakom na Kubi. Taki so vsi generali, kadar so napravili fiasco: za lastne grehe iščejo drugih krivcev.

Različne vesti.

„Piccolo“ in g. Fraus. Omenivši, da je bivši državnega pravdnika namestnik, g. Arrigo Fraus, imenovan sodnikom na višem konsularnem sodišču v Carigradu, piše današnji „Piccolo“:

„Porojen v Trstu iz nemške družine, liberalnih nazorov, se je gospod Fraus vsikdar kazal odkrito zvezanega z našim jezikom in našo narodnostjo. Naš sodni krogi se spominjajo njega poznane delavnosti kakor namestnika državnega

pravdnika, in to ne le po dolžnosti, ampak tudi po neki neodvisnosti, časteči ga visoko. Se sedaj je v živem spominu „k r a s n i“ obtožni govor Frausa v pravdi radi izgredev v Barkovljah. Izborjen jurist, izobražen po modernih načelih in oblikah, je g. Fraus pokazal čestokrat, kako on z ljubeznijo sledi napredku kazenskega pravosodja in neredko smo ga videli, kako je odstopal od obtožbe, ali pa jo vdrževal, nadahnjjen kritični, ki niso bili navadni: kakoršni so oni, katere stara navada usiljuje državnim pravdnikom.

Temu slavošpevu od strani „Piccola“ ne treba nadaljnega komentiranja, saj je zadostno pojasnjevanje že v tem, da se ta slavošpev opira na — dogodke v Barkovljah povodom zadnjih volitev. G. Fraus pa naj se ne čudi, ako bode ves svet — v kolikor ne stoji pod „sugestijo“ „Piccolove“ — o bivšem državnega pravdnika, namestniku Frausu sodil tako, kakor drugače ne more: le po tem slavošpevu v „Piccolu“! G. Fraus občuti sedaj na svoji koži, kako rado se dogaja v življenju, da so človeku najbolj nevarni — dobri prijatelji se svojimi slavošpevi!

Zavarovalnica za slučaj neizgled v Trstu. Nj. ekselencia, ministerski predsednik, kakor minister za notranje stvari je imenoval v načelnništvo zavarovalnice za slučaj neizgled v Trstu: ravnatelja filijalke kreditnega zavoda Oskarja Gentilomo, inženirja Karola Cozzija, ces. kr. okrajnega komisarja Hausa pl. Kreitcha-Strasoldo in trgovca lesom Frana Lavriča iz Trsta, dež. vlade svetnika dr. Reinholda Rüllinga pl. Rüdigena v Ljubljani, in župana v Šibeniku, deželnega in državnega poslanca Antona Šupuka, v razsodišče pa: generalnega ravnatelja „Riunione Adriatica di Sicurtà“ Henrika Neumanna in zdravnika Ass. Generali dra. Simona Pertota v Trstu, kakor prisednika in ravnatelja Lloylovega arzenala Feliksa pl. Kodolitscha ter okrajnega zdravnika dra. Avgusta Hausenbichlerja kakor njiju namestnika, za poslovno dobo 1897—1901.

Tržaškim Slovencem. Pišejo nam: Naša dična „Edinost“ prinesla nam je že dvakrat vest, da prirediti naši slovenski šoli — deška in dekliška — dve božični veselici in sicer prvo dne 22., druga pa dne 26. t. m. v prostorih „Slovanske Čitalnice“. Šolski vodstvu razposlali sti tudi posebna vabila. Ako sti morda koga prezrli, da ni dobil vabila, naj jima tega ne zaméri. Na istih vabilih nezačen je tudi namen teh veselic — da se dobé sredstva za nabavo učil! — Učila? Kaj je to? Učila so učitelju to, kar je rokodelcu orodje. Kakor rokodellec ne more delati brez orodja, tako učitelj ne more poučevati brez učil. Komur je torej na srcu napredek naših šol, ta se udeleži veselice, ali pa, ako mu tega ne dopušča čas, doloži ustopnino šolskima vodstvom.

Rejaki! Ko mislim na našo slovensko šolo v Trstu, vedno mi prihaja na misel hrvatska pesem „Ruža u pustini“. Da nam ne bo tožila svoje tuge, storimo zanjo vsak po svoji moči! Sé složnim delom lahko mnogo dosežemo.

Za Božičnico v Trstu so darovali nadalje: Kristijan Dejak 10 gl., Jakob Vatovac, Marija Dekleva, Marica, in gospa Turk po 4 krone; zmešana družba v Bazovici 5 kron 60 st., Ivanka Angeli in Rozalja Peternel po 2 kroni. A. Truden 2 zaboja južnega sadja. — G. a. Tereza Metlikovič je nabrala 30 kron, darovali so: Ana Mayer 6 K., Jakob Vatovac, (II dar), M. Živic, Jakob Perharc in Jakob Sotler vsak po 4 krone; Franjo Valenčič 3 krone, gosp. in ga. Počkaj 3 krone, g. a. Viktorija Žbota 2 kroni.

V „Kavarni Commercio“ so darovali: I. Jensenko 10 kron, Dr. Triller, A. Kalister, Iv. Dolinar, Ant. Sorli, N. Stepančič, V. Holz, in Josip Abram vsak po 5 kron; J. Gomilšak, Dr. Rybář, Dr. Abram, Dr. Gregorin, A. Jaklič in dr. M. Pretner vsak po 4 krone; Čančak in Křizik vsak po 3 krone; Kovač, A. Goljevšek, Josip Dolinar, Furlani, Grosser, Rayman, Brückner, L. Furlan, Iv. Prelog, Jos. Kavčič in A. Musić vsak po 2 kroni; Faražič, Starec, Prunk, Klíuar, Pretner, Vinšek, Degnan, F. Piano, Kobau, L. Vuković, Jos. Jirižin, Jak. Bogdanović, Toros, Ant. Čenský, Modic, Josip Zwitter, A. Daneu, Černe, Žepić, Dolinar, Klavzer in D. Žitnik vsak po 1 krono! Šteka 25 in Commiz 20 novč.

Na dan s slovenskimi napisi! „Domovina“ navaja izrek zavednega slovenskega starčka, ki

se glasi: „Slovenska narodna zaveza naj se zrcali javno, povsod: v govorjenju, v pismenih ulogah in — samoslovenskih napisih“ in dostavlja: „Javni napisi naših narodnjakov so 50% samoslovenski, v 25% slovensko nemški, v 50% nemško-slovenski, v 90% pa — samo nemški ali laški, v ostalem pa slovenska brozga brez vsakega pravičnega lica in zrcala!“

Kako resnično govori „Domovina“ o tem, imamo žalosten dokaz baš tu v Trstu. Boječnost našega ljudstva je kriva, da se nahaja v Trstu 90 odstotkov slovenskih trgovcev, kateri imajo nad svojimi prodajalnami grdo pokvarjena slovenska imena s popolnoma laškimi pripisi in znaki. Ako hodiš po tržaških ulicah, vidiš skoraj zaporedoma po italijanski skvarjena slovenska imena na prodajalnih napisih. In ako bi ničesar drugega ne dokazovalo o suženstvu slovenskega ljudstva v Trstu, dokazujejo to ti napisi! In ako se vprašamo, zakaj je temu tako, moramo odgovoriti zajedno: zato, ker smo bili Slovenci v Trstu početkom preneza vedni, prepustljivi in smo mirno gledali, kako je laška objestnost poplavlila se svojo silo slovensko življenje, kako je bolj in bolj tlačila v blato naš jezik v tržaški javnosti in je pritirala tako daleč, da bi danes niti eden sam slovenski mlekar v mestu ne smel napraviti slovenskega napisa na svoji prodajalnici. Ali pa hočemo tržaški Slovenci, da bodo poročali slovenski listi v par letih, da v Trstu ni le 90%, marveč — 100% Slovencev, ki imajo italijanski pokvarjene napise? Tako daleč menda vendar ne pride!

Zlo rodi zlo. Naj bi to pomislili vsi oni, ki činijo zlo, tako v privatnem, kakor v javnem življenju! Kdor čini zlo, naj bi zajedno mislil na to, da užaljeni ni kos mrtvega lesa ali mrzel kamen, marveč da je človek z čistejšim srcem in spominom, ki ne pozablja žaljenja, marveč, ki se maščuje o prvi ugodni priliki, ali pa vsaj kaznuje krivčnika.

Tako naj bi mislili naši politični sovražniki, ki nepremišljeno tirajo svojo krivično politiko proti nam, da tirajo s tem sami sebe v pogibelj. Pride dan, pride trenutek, ko bitko spoznajo resnico pregovora „zlo rodi zlo“, ako ne oni sami, pa morda že njihovi najbližji potomci. S temi besedami pa nikakor nismo hoteli reči, da mislimo na zlobno osveto radi krivic, prizadejanih nam po nasprotniku, ne, marveč, osveto nas čas, osvetojo nas politične, vedno premisljujejo se razmere same!

Zakaj smo napisali ta uvod? Ker se nam poleg pestovanja naših nasprotnikov tu do skrajnega gnusi tudi postopanje naših nasprotnikov v Gorici. V noči od 15. do 16. t. m. in zopet od 16. do 17. t. m. so italijanski bebi namazali z črnilom zlati napis „Trgovsko obrtne zadruga“ v Gorici. Za to pobalinstvo italijanskih herostratov bi se Slovenci zamogli osvetiti istim načinom ter zamazati z črnilom vse italijanske napise po mestu. Nič lože nego to! Pravimo, lahko bi! A ker Slovincu ni, da bi valjal blato po rokah in ne more posnemati takih vzgledov italijanske kulture, torej raje čaka drugačne prilike, ko bode njegova osveta bolj bolela, nego črni madež na javnem napisu; osveta, ki ne vrže niti senčice na čast našega naroda. Pač pa leži črna madež, griji nego je grda pačka na zlatem napisu slovenske „Trgovsko obrtne zadruga“ v Gorici, na „časti“ italijanskih malopridnežev in njihove „politike“! Torej „gospoda“ italijanaši, zapomnite si: „zlo rodi zlo“!

Pojav slovenske vzajemnosti. Uredništvo „Soče“ je poslalo na shod v Krakov naslednjo brzojavko: Magistrat Krakov. Ideja slovenske vzajemnosti slavi v Krakovem svoj največji trijumf. V tej vzajemnosti je zagotovljena naša zmaga, naša prihodnost. Bratje Poljaki! Vi pojdite z dobriimi izgledi naprej! Mi Vam slediti bomo odševljeni. Stava poljskemu narodu! Živela slovenska vzajemnost! Kochajmo siel.

Ta bode prava! Pod tem naslovom nam piše slovenski hudomušnež: Gospod urednik! Vi ste si ubijali v glavo z vprašanjem: Ali je gosp. baron Gautsch povabil Italijana k sebi, ali pa so šli Italijani k Gautschu ponujat se? Priznavam, da je to vprašanje jako interesantno. Ali to so take diskretne, zakulisne stvari, kakoršnjim človek težko pride do — resnice. Od gospoda ministerskega predsednika vendar ne moremo zahtevati, da bi nam povedal resnico, italijanskim poslancem pa s

tudi ne mudi, da bi pripovedovali, da so se šli ponujat. Saj veste, da je „Independente“ postal v zadnji čas nekam srborit, in Bog si ga vedi kako bi zrohal, ako bi čul, da poleg njega vedo še drugi ljudje, da Mauroner ni tisti junak, ki premetava ministre in ministerstva, in da „blešč“ „zvezde“ Hortiseve je jako medel in bled na obzorju današnjem.

Sicer pa, gospod urednik, odkrito bode rečeno, jaz ne verujem prav, da bi se bili šli ponujat tako imenitni gospodje. Verjetneje se mi zdi, da jih je povabil gosp. Gautsch. To se da jako lahko raztolmačiti s psihološkega stališča. Saj veste, gospod urednik, kako hudo je človeku, ako se je trudil in trudil za kako stvar, a se končno stvar ne završi tako, kakor je želel. To je hudo, to boli. Človek je nevoljen in potrebuje razvedrila. Tako se je godila gosp. baronu Gautschu. Združiti je hotel Nemce in Čehe; ali vsemu njegovemu dolgemu trudu kratki zaključek je bil ta, da jih je lastnoročno razgural na vse vetrove sveta. Nemci in Čehi so odšli, a pri Gautschu je ostala — nevolja! Ali ni mogoče, da se je baron Gautsch post factum, to je potem, ko so se mu izjalovili vsi poskusi in je jel ozlovoljen vlačiti iz avstrijske ustave tisti § 14. kakor jedino rešitev v takih trenutkih, da se je tedaj spomnil baron Gautsch, da se ravno Italijani v najresnejših trenutkih parlamentarnih bitok skrbeli za splošno veselost? In da si je mislil: „Ako so me že pustili na cedilu resni ljudje, pa poskusimo enkrat z — neresnimi!“ Ti mi sicer ne zabelijo kislega zelja, ki mi raste na politični njivi, pa bode vsaj malce — zabave!! Kaj menite, a? Ali ni morda ta prava?!

„Narodna Misao“. Gospoda Erazem Barčič in dr. Franko Potočnjak doposlala sta nam poziv na narodo lista „Narodna Misao“, kateri list sta pričela izdajati. Iz tega poziva posnemljemo sledeče: List „Narodna Misao“ bode izhajal na štirih straneh vsaki ponedeljek, sredo in petek ob 11. uri dopoldne. Cena mu je 1 gl. na mesec, ozir. 6 gl. za pol leta in 12 gl. za vse leto. „Nar. Misao“ bode tiskana v cirilici in latinici ter bode zastopala narodno načelo, da so Slovenci, Srbi in Hrvati eden jedinstveni narod, katere veže jedna ljubezen in jednaka skrb za svoje narodno položenje, skrb, katere odmeva iz poslednje kože slovenskega težake, iz hiše hrvatskega obrtni a in iz doma srbskega trgovca, kakor tudi iz dvora velike in male gospode naše.

„Narodni Misli“ bode namen, odpirati pot narodnemu jedinstvu, kulturi in gospodarskemu ter društvenemu razvoju, tako, da ne bodo tožili o naši potomci, kakor se moramo pritoževati mi o naših prednikih.

Nam ne nedostaje ni sredstev ni volje, da se osamosvojimo; ta sredstva in ta volja naša se kažejo povsod, kamorkoli se ozremo, a skrbeti moramo, da se ta sredstva in ta volja ne poizgube v škodo naši narodni stvari. V ta namen hoče, da deluje list „Narodna Misao“ in v ta namen priporočamo ta list slavnemu našemu občinstvu v mnogostransko podporo.

Iz Sv. Petra na Krasu nam pišejo: Tu imamo od 1. decembra t. l. c. kr. poštni in brz javni urad. Od kar vodi ta urad g. Ferdo Kariž, c. kr. poštni kontrolor, je zavladal na naši pošti uzoren red. Notranji prostori pošte so predelani in prometu prilagojeni, poštni pečati in napisi nad vrati so dvojezični, t. j. nemško slovenski, in gospodje uradniki, ki so jako uljudni in postrežljivi, občujeje z vsako stranko v istem jeziku, v katerem jih je nagovorila stranka. Posebna ugodnost pa je na naši pošti, da morete opraviti svoj posel ob vsaki uri ter debiti pisma tudi po noči ob prihodu slehernega vlaka, kar je velike važnosti za petujoče občinstvo.

Okrajna kmetijska zadruga v Dolini bode imela v ponedeljek dne 27. decembra ob 9. uri predp. v občinski dvorani svoj redni občni zbor. Vabijo se vsi udje in se zanimajoči kmetovalci.

Pevsko društvo „Hajdrih“ na Proseku priredi svojo predpustno veselico v nedelje dne 13. februarja 1898.

Prosi se, da druga slavna draštva blagoizvole to vzeti na znanje ter poštevati, ko bodo določala dneve svojim predpustnim veselicam.

Poziv. Podpisana uljudno vabita vse slovenske trgovske pomočnike na dogovor radi plesa trgovskih pomočnikov. Posvetovanje se bode vr-

